

Lausunto

31.3.2026

VN/1752/2025
VN/1752/2025-TEM-48

Jakelun mukaan

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto ympäristöministeriön lausuntopyyntöön, EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen täytäntöönpano

TEM kiittää mahdollisuudesta lausua ja lausuu seuraavaa.

Yleistä

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) tukee kilpailukyisen kiertotalouden edistämistä, jätehierarkian noudattamista, materiaalien resurssitehokasta käyttöä ja kierrätystä. Tavoitteena on oltava kiertotalouden markkinaehtoinen kasvu ja uuden liiketoiminnan sekä uusien työpaikkojen synty. Lisäksi jätteen käsittely on jätettävä tilaa uusien teknologioiden ja toimintatapojen kehittymiselle. TEM on useasti ilmaissut huolensa jätteen käsittelyn jatkuvasti muuttuvasta sääntely-ympäristöstä. Tällä on kielteisiä vaikutuksia jätteen käsittelyn toimintaympäristöön, uusien innovaatioiden syntymiseen ja investointihalukkuuteen. Myös alan hallinnollista taakkaa olisi jatkossa kevennettävä.

TEM:llä on liittymäpintoja ehdotettuun sääntelyyn muun muassa EU:n tuotesääntelyn, Turvallisuusvirasto Tukesin tulosohjauksen näkökulmista.

Viranomaisvaikutukset ja Tukesille esitettävät uudet markkinavalvonnan tehtävät

TEM:lle kuuluu Tukesin yleinen tulosohjaus ja valvonta.

Esityksen mukaan EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen (EU) 2025/40 (jäljempänä pakkausasetus) edellyttämä markkinavalvonta toisi Tukesille kokonaan uusia valvontatehtäviä, laajentaisi toiminnanharjoittajakuntaa sekä lisäisi merkittävästi valvottavia vaatimuksia ja asiakirjoja sekä laaja-alaista perehtymistä myös elintarvikelainsäädäntöön. Uudet asteittain voimaantulevat velvoitteet edellyttävät myös yrityksille suunnattua viestintää ja neuvontaa. Analyysikustannukset lisääntyvät uusien valvottavien aineiden takia. Lisäksi tarvitaan määräraha tietojärjestelmäkustannuksiin. Tukesin markkinavalvonta-alustaan, niin sanottuun Manta-järjestelmään, tehtäisiin uudet asiakirja- ja merkintävalvonnan edellyttämät valvontalomakkeet tietokenttälisäyksineen sekä säädöskohtaiset tuotetiedot vaatimustenmuutoksen arvioimiseksi. Lisäksi tarvittaisiin rajapintapäivitykset komission ylläpitämään markkinavalvontaviranomaisten väliseen tiedonpitoon kehitettyyn sähköiseen alustaan, ICMS-järjestelmään.

Esityksen mukaan Tukes arvioi pakkausasetuksen uusien valvontatehtävien edellyttävän 3,5 htv pysyvän lisäresurssitarpeen. Tästä lisäresurssitarpeesta olisi 1,5 htv vuodesta 2026, 1 htv vuodesta 2028 ja 1 htv vuodesta 2029 alkaen. Asetuksen edellyttämien järjestelmäpäivitysten kertaluonteinen kustannus olisi 80 000 e, josta 40 000 e vuodelle 2026 ja 40 000 e vuodelle 2027 sekä uusien valvottavien aineiden analyysien lisäkustannukset 20

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

000 e vuosittain. TEM toteaa, että valmistelun aikana on tehty yhteistyötä ministeriöiden ja Tukesin kesken ja arvio vastaa keskusteltua.

TEM pitää tärkeänä, että viranomaistehtäviin varmistetaan riittävät resurssit. TEM kiinnittää huomiota siihen, että Tukesille ei esitettäisi, olla osoittamassa EU:n pakkausasetuksen uusien, laajenevien markkinavalvonnan tehtävien edellyttämiä lisäresursseja valtionhallinnon tuottavuusohjelman takia. Esitysluonnoksessa todetaan, että voimavarojen tarvetta tulisi seurata lakimuutoksen toimeenpanon edetessä. Tarvetta tarkastellaan uudestaan osana vuoden 2027 talousarvioesityksen sekä julkisen talouden suunnitelman vuosille 2028–2031 valmistelun yhteydessä. TEM toteaa, että yhteistyö ministeriöiden kesken on tärkeää Tukesin resurssien turvaamiseksi. Tukesin taloudellinen tilanne on haasteellinen. Tukesin lakisääteiset tehtävät vain lisääntyvät eikä lisävoimavaroja tule vaan päinvastoin voimavaroja vähennetään. TEM seuraa Tukesin taloudellisen tilanteen kehittymistä. Tulosoikeuden näkökulmasta ministeriö on johdonmukaisesti katsonut, että Tukesin tehokkaan toiminnan varmistaminen edellyttää sitä, että annettaessa virastolle uusia tehtäviä tai laajennettaessa nykyisiä, virastolle osoitetaan myös näitä tehtäviä vastaavat lisäresurssit. Riittävästä resursoinnista huolehtiminen on välttämätöntä myös koska Tukesin toimiala on laaja ja jakautuu myös valtioneuvostossa usean ministeriön toimialalle.

EU:n markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpano ja markkinavalvontalain hyödyntäminen

TEM:n sääntelyvastuulle kuuluu laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta 1137/2026, markkinavalvontalaki. TEM pitää hyvänä, että ympäristöministeriön hallinnonala hyödyntää laajasti horisontaalista markkinavalvontalakia sen vastuulle kuuluvan tuotesääntelyn täytäntöönpanossa. Esityksen mukaan markkinavalvontalakia sovellettaisiin jatkossa myös EU:n pakkausjätedirektiivin vaiheittain korvaavan EU:n pakkausasetuksen markkinavalvontaan. EU:n pakkausasetus on EU:n markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalassa. Kansallisen markkinavalvontalain soveltamisala täten laajenisi kattamaan sen soveltamisalaan kuuluvan jätelain kautta EU:n pakkausasetuksen soveltamisalaan kuuluvia tuotteita.

24 a §. Markkinavalvonta

TEM kiinnittää huomiota ehdotettuun jätelain 24 a §:n muutokseen, sen tarkkarajaisuuteen ja selkeyteen sekä pykälän säännöskohtaisiin perusteluihin. Ehdotuksen suhde markkinavalvontalain 1 ja 4 §:ään jää ministeriön näkemyksen mukaan epäselväksi. Pykälän perustelut eivät vastaa ehdotettua säännöstä. TEM kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin harvittavaksi jatkovalmistelussa:

- TEM pitää epäselvänä, mitä pykälässä tavoitellaan ehdotetulla lisäyksellä ” Eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) 4 §:ssä tarkoitettujen markkinavalvontaviranomaiset valvovat 5 a, 5 b ja 10 §:n nojalla annetuissa valtioneuvoston asetuksissa sekä 5 d, 5 f ja 5 g §:ssä tarkoitetuissa päätöksissä annettujen määräysten noudattamista tuotteita koskevien vaatimusten ja rajoitusten osalta kukin omalla toimialallaan.” Onko tarkoitus, että kaikki markkinavalvontalain 4 §:ssä mainitut valvontaviranomaiset säädetään toimivaltaiseksi viranomaiseksi tahollaan valvomaan EU:n pakkausasetusta joltain osin? TEM katsoo, että esityksen jatkovalmistelussa tulee tarkistaa ja arvioida jätelain 24 a §:n suhdetta markkinavalvontalain 1 ja 4 §:ään.
- Pykäläehdotuksen (x, uuden 2) momentin mukaan ”elintarvikelain (297/2021) 27 §:ssä tarkoitettu kunnan elintarvike[valvonta]viranomaisen valvoo markkinavalvontaviranomaisena pakkausasetuksen 7 artiklan 1 kohdan a-c alakohdan ja 2 kohdan a-c alakohdan vaatimusten noudattamista. Ruokavirasto osallistuu tämän valvonnan suunnitteluun, ohjaukseen ja kehittämiseen valtakunnallisesti. ” TEM kiinnittää huomiota lain selkeyteen. Säännöksen perusteluihin olisi hyvä selkeyttää, mitkä jätelain viranomaiset soveltavat valvontaan markkinavalvontalakia ja minkä lain mukaisesti Ruokavirasto asiassa ohjaa.
- TEM toteaa, että markkinavalvontalain 4 §:ssä säädetään markkinavalvontalaissa tarkoitetuista valvontaviranomaisista ja työnjaosta viranomaisten kesken markkinavalvontalain 1 §:ssä mainittujen sektorilaeissa tarkoitettujen tuotteiden osalta. Markkinavalvontalain systematiikassa Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on markkinavalvontalain 4 §:n 1 momentin mukaan markkinavalvontaviranomainen suuressa osassa markkinavalvontalain 1 §:n 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitettuja tuotteita. Jäljempänä markkinavalvontalain 4 §:n 3–10 momenteissa säädetään muista lain markkinavalvontaviranomaisista, jotka ovat toimivaltaisia kyseisessä momentissa mainittujen sektorilakien osalta. Nämä ovat poikkeuksia markkinavalvontalain 4 §:n 1 momentissa

säädettyyn nähden. Ehdotettu ei poissulje tai rajoita markkinavalvontalain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen lakien samanaikaista soveltamista samaan tuotteeseen. Tuotetta saattaa samanaikaisesti koskea usean sektorilain vaatimukset.

Muut huomiot

Jätelain soveltamisala

TEM viittaa Tukesin lausuntoon asiassa ja esittää harkittavaksi olisiko viittaus EU:n pakkausasetukseen syytä lisätä jätelain 2 §:n 5 momenttiin vastaavasti kuin akkuasetuksen kanssa on menetelty.

Seuraamussääntely

TEM viittaa Tukesin lausunnossa esitettyyn koskien seuraamuksia EU:n pakkausasetuksen rikkomisesta. TEM kiinnittää huomiota lisäksi siihen, että esityksessä ei ole arvioitu seuraamussääntelyn suhdetta EU:n markkinavalvonta-asetukseen, jota tuotesektorisääntely ja kansallinen markkinavalvontalaki osaltaan täydentää. Markkinavalvontalain sääntelymallia on avattu EU:n markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanossa HE 139/2021 vp. esim. näin: ” Markkinavalvonta-asetuksen tueksi tarvittava kansallinen täydentävä sääntely olisi jatkossa markkinavalvontalaissa niiden tuotesektorien osalta, joihin markkinavalvontalakea sovelletaan. Seuraamuksia koskeva sääntely sekä tuotesektoreiden erityispiirteisiin perustuva markkinavalvontaa koskeva, mutta markkinavalvontalaista poikkeava sääntely olisi kuitenkin jatkossakin nykytilaa vastaavasti sektorilaeissa. Seuraamuksia koskeva sääntely on tarpeen sisällyttää sektorilakeihin, sillä seuraamuksia koskevaa sääntelyä ei tulisi lähtökohtaisesti sisällyttää eri lakiin niiden velvoitteiden kanssa, joiden rikkomisesta seuraamus on säädetty.

Pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (1029/2021) 23 §:n muuttaminen.

Ehdotuksessa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pakkauksia koskevasta markkinavalvonnasta säädettäisiin tarkemmin jätelain (646/2011) 10 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa pakkauksista ja pakkausjätteistä (1029/2021), jäljempänä kansallinen pakkausjäteasetus. Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti lainmuutoksen kanssa. TEM kiinnittää huomiota nykyisen jätelain rakenteeseen ja alemman asteiseen sääntelyyn. TEM esittää harkittavaksi, että markkinavalvontaviranomaisen tehtävistä, työnjaosta ja toimivaltuuksista säädettäisiin lähtökohtaisesti lakitasolla EU:n pakkausasetusta pantaessa täytäntöön.

Kilpailun toimivuus

TEM katsoo, että Kilpailu- ja kuluttajaviraston lausunnossa esitettyjen kilpailun toimivuuteen liittyvien näkökulmien huomioon ottaminen jatkovalmistelussa olisi perusteltua.

osastopäällikkö

Jan Hjelt

hallitusneuvos

Pauliina Kanerva

Liitteet Napsauta tähän hiirellä ja kirjoita liitteiden nimet kukin omalle rivilleen. Rivinvaihto enterillä.

Jakelu YM Ympäristöministeriö

Tiedoksi TEM TTM YSI Yrityslainsäädäntö, Eriika Melkas
YM ISO Kiertotalous, Tarja-Riitta Blauberg

VN/1752/2025-TEM-48

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: